

Barbara Kryk

Uniwersytet Szczeciński

WYKORZYSTANIE FUNDUSZY UNIJNYCH NA INWESTYCJE OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2004-2006 W ŚWIECIE REALIZACJI POLITYKI SPÓJNOŚCI

1. Wprowadzenie

Zgodnie z postanowieniami Traktatu Amsterdamskiego, założeniami Strategii Lizbońskiej, unijnej polityki spójności i polityki regionalnej Polska, jako członek Unii Europejskiej, jest zobowiązana m.in. do tworzenia warunków trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez modernizację i rozwój infrastruktury ochrony środowiska. Wiąże się to z pilną koniecznością koncentracji środków finansowych na działaniach prowadzących do znacznego zmniejszenia bądź zniwelowania infrastrukturalnej „luki integracyjnej” w kluczowych dziedzinach tej sfery. Dzięki inwestycjom będzie możliwe zmniejszenie dystansu dzielącego Polskę od krajów Europy Zachodniej w zakresie standardów jakości środowiska oraz technicznej i instytucjonalnej infrastruktury w tej dziedzinie.

Polska do finansowania inwestycji ochrony środowiska, obok środków krajowych, wykorzystuje również środki unijne. Ponieważ mija pierwszy okres, na który planowano wykorzystanie funduszy unijnych, istnieją już pewne zbiory danych i informacji umożliwiające określenie, na co i w jakim stopniu wykorzystano te fundusze. Z tego względu w artykule spróbowano przedstawić:

- wnioski z dotychczasowego wykorzystania funduszy unijnych na inwestycje w ochronę środowiska;

- miejsce i rolę inwestycji środowiskowych w realizacji europejskiej polityki spójności w świetle dokumentu „Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007-2013” [2006] (w dalszych partiach artykułu będzie używany skrót NSRO).

2. Wykorzystanie środków z funduszy unijnych

Inwestycje w zakresie infrastruktury ochrony środowiska są finansowane z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – EFRR (w ramach „Zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego” (ZPORR) oraz sektorowych programów operacyjnych (SPO)). Z Funduszu Spójności realizowane są inwestycje o całkowitej wartości powyżej 10 mln euro, z EFRR zaś inwestycje infrastrukturalne o wartości poniżej 10 mln euro, co wyklucza nakładanie się inwestycji przewidzianych do realizacji z Funduszu Spójności z inwestycjami realizowanymi w ramach działania 1.2: „Infrastruktura ochrony środowiska” „Zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego” oraz sektorowych programów operacyjnych.

W latach 2004-2006 środki z funduszy unijnych były przeznaczane przede wszystkim na niżej wymienione kierunki interwencji:

- a) poprawa jakości wód powierzchniowych oraz polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia,
- b) racjonalizacja gospodarki odpadami, ochrona powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych przez przemysł i inne szkodliwe oddziaływania,
- c) poprawa jakości powietrza,
- d) zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Podstawowe kryteria wyboru inwestycji, które mogły uzyskać wsparcie ze środków Funduszu Spójności, były następujące:

- zgodność z celami polityki ekologicznej UE: ochrona, zachowanie i poprawa jakości środowiska, ochrona zdrowia ludzkiego, oszczędne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych;
- zgodność z zasadami polityki ekologicznej UE, a zwłaszcza: zasadą przyczynowości, zasadą prewencji, zasadą likwidowania zanieczyszczeń u źródła, zasadą „zanieczyszczający płaci”, umożliwienie wywiązania się z zobowiązań akcesyjnych poprzez wdrożenie ekologicznych przepisów UE w najtrudniejszych i najkosztowniejszych z punktu widzenia polityki akcesyjnej obszarach – tj. takich, co do których Polska uzyskała najdłuższe okresy przejściowe;
- przedsięwzięcia będące kontynuacją programu ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession);
- odbiorcą wsparcia winien być przede wszystkim samorząd terytorialny, związek gmin, przedsiębiorstwo komunalne lub inny podmiot publiczny;
- osiągnięcie przez przedsięwzięcie/grupę przedsięwzięć kosztorysowej wartości progowej 10 mln euro (jeśli nie, to przypadek winien być wystarczająco uzasadniony);
- przyczynienie się do redukcji zanieczyszczeń oddziałujących na znaczną liczbę ludzi przy najniższych kosztach tej redukcji (efektywność ekologiczna i ekonomiczna przedsięwzięć);

- przyczynianie się w największym stopniu do osiągania gospodarczej i społecznej spójności Polski z UE (projekty potencjalnie przynoszące najwyższe korzyści ekonomiczne i społeczne);
- oddziaływanie transgraniczne.

Przedsięwzięcia, które spełniały powyższe kryteria podstawowe, były następnie szeregowane w listy rankingowe na podstawie kryteriów szczegółowych.

W latach 2000-2005 Komisja Europejska przyznała pomoc z Funduszu Spójności dla 124 projektów¹, w tym 88 z sektora ochrony środowiska (z tego 67 projektów przyjęto w latach 2004-2005). Łączny udział dofinansowania z Funduszu Spójności dla przedsięwzięć proekologicznych wynosił ponad 2,8 mld euro, co stanowiło 50% środków tego funduszu (zob. tab. 1).

Tabela 1. Projekty z Funduszu Spójności w latach 2000-2005 (w euro)

Sektor	Liczba	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie z FS
Środowisko	88	4 302 759 460	2 855 531 755
Transport	34	3 476 730 799	2 744 640 438
Pomoc horyzontalna	2	2 508 000	2 376 300
Razem	124	7 781 998 259	5 602 548 493

Źródło: [<http://www.funduszspospoinosci.gov.pl/Projekty?Projekty+Funduszu+Spójności/>].

Wśród projektów dofinansowywanych z Funduszu Spójności dominowały projekty z zakresu gospodarki wodnej, które stanowiły 95% ogółu projektów. Zaledwie 4% ogółu projektów dotyczyło gospodarki odpadami, a 1% – pomocy technicznej [*Informacja o realizacji... 2005*]. Całkowita kwota zakontraktowanych projektów (całkowity koszt kwalifikowany) stanowiła 39,80% ogółu środków przewidywanych z Funduszu Spójności, w odniesieniu do projektów z zakresu ochrony środowiska wynosiła ona 31,63%. Całkowita kwota wydatkowana wynosiła ogółem 15,50%, w odniesieniu zaś do środowiska – 7,04%². Natomiast całkowita wartość płatności (środków otrzymanych z Funduszu Spójności) wyniosła ogółem 17,41%, w odniesieniu do środowiska wartość płatności wyniosła 13,76%. Przedstawione dane pozwalają zauważyć rozbieżność między stopniem kwalifikowania projektów i ich kontraktacją oraz między wartością projektów a płatnościami na nie dokonanymi, co wskazuje na opóźnienia zarówno w zawieraniu umów, jak i przelewaniu środków na realizację inwestycji.

Znaczna część środków na inwestycje w zakresie ochrony środowiska pochodziła z EFRR współfinansującego SPO „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”.

¹ W tym są projekty przyjęte jeszcze przed akcesją przez fundusz ISPA, a finansowane z Funduszu Spójności.

² Stosunkowo niski wzrost w stosunku do danych o kwotach zakontraktowanych wynika ze zmiany metodologii przedstawianych wydatków.

W tym programie ochrony środowiska dotyczy działanie 2.4. „Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie dostosowywania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska”. Liczbę projektów w ramach tego działania przedstawiono w tab. 2.

Tabela 2. Działanie 2.4 w latach 2004-2006 (stan na 30.04.2006)

Nazwa	Liczba wniosków po ocenie formalnej od uruchomienia programu	Struktura (w %)	Liczba podpisanych umów lub decyzji od uruchomienia programu	Struktura (w %)
2.4.1. Poddziałanie: wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie przeprowadzania inwestycji koniecznych do uzyskania pozwolenia zintegrowanego	109	46,2	11	44
2.4.2. Poddziałanie: wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	48	20,3	7	28
2.4.3. Poddziałanie: wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza	19	8,1	1	4
2.4.4. Poddziałanie: wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi	60	25,4	6	24
Razem	236	100,0	25	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Informacja miesięczna... 2006].

Ogólna liczba zakwalifikowanych projektów wyniosła 236, z tego tylko 25 wniosków, tj. ok. 11%, doczekało się zawarcia umowy, co wskazuje na duże opóźnienia w procedurze podpisywania umów. Najwięcej zatwierdzonych wniosków (46,2%) i podpisanych umów (44%) dotyczyło poddziałania 2.4.1, czyli inwestycji koniecznych do otrzymania pozwolenia zintegrowanego.

W badanym okresie wartość złożonych (poprawnych) wniosków o dofinansowanie z EFRR w zakresie działania 2.4 wyniosła 726 115,275 tys. zł. Wartość projektów objętych dofinansowaniem wyniosła 72 773,636 tys. zł, co stanowiło ok. 1,5% ogółu środków unijnych przeznaczonych na SPO „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”³. Natomiast wartość płatności dokonanych z kont programowych (EFRR) na ten cel wyniosła 683,576 tys. zł, co stanowiło ok. 1% łącznej wartości projektów objętych umowami o dofinansowanie. Ten niewielki odsetek przekazanych środków wskazuje na duże opóźnienia w przekazywaniu funduszy unijnych

³ W okresie programowania 2004-2006 na SPO z współfinansowania UE przeznaczono kwotę 1 252 098 419 euro.

na realizację projektów, co zagraża realizacji inwestycji w wyznaczonym terminie oraz grozi utratą tych środków.

Środki unijne na inwestycje proekologiczne były również przekazywane w ramach ZPORR. Niestety ze względu na ograniczony dostęp do informacji na ten temat w artykule przedstawiono tylko pewne informacje procentowe. Mianowicie, w ZPORR w trzech działaniach: 1.2. „Infrastruktura ochrony środowiska”, 1.3. „Regionalna infrastruktura społeczna” i 1.6. „Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach”, zarządy województw i instytucje wdrażające wybrały projekty, których wartość konsumuje 100% dostępnych środków na lata 2004-2006 [*Stan wdrażania...* 2006]. W zakresie infrastruktury ochrony środowiska wartość dofinansowania wynikającego z podpisanych umów z beneficjentami wyniosła 81,31% alokacji przewidzianej na ten okres. Natomiast wartość dokonanych refundacji wyniosła 14,46%, co, podobnie jak w przypadku Funduszu Spójności czy SPO, wskazuje na duże opóźnienia w przekazywaniu przyznanych środków.

W poszczególnych regionach Polski występują bardzo podobne tendencje dotyczące wykorzystania środków dostępnych w ramach ZPORR. Największe kwoty dofinansowania (w liczbach bezwzględnych) przyznawane są we wszystkich województwach w ramach działań: 1.1. „Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego”, 1.2. „Infrastruktura ochrony środowiska”, 1.3. „Regionalna infrastruktura społeczna”, 3.1. „Obszary wiejskie” i 3.5. „Lokalna infrastruktura społeczna”. Średni poziom wykorzystania na etapie wyboru wniosku do dofinansowania wynosi w skali kraju ok. 90%. Cztery województwa (kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie i świętokrzyskie) wybrały wnioski, których wartość obejmuje 100% dostępnej alokacji na lata 2004-2006. Najmniejsze wykorzystanie środków odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (71,37%) i lubelskim (78,81%). W ramach podpisanych umów o dofinansowanie średni poziom krajowy oscyluje wokół 75% dostępnych środków w tym okresie. Natomiast średni poziom dokonanych płatności dla całego kraju wyniósł ok. 13% z dostępnej alokacji. Przedstawione dane potwierdzają konieczność zwiększenia tempa podpisywania umów i przekazywania środków unijnych do wnioskodawców. Dodatkowym potwierdzeniem tej konieczności są zbiorcze dane zawarte w tab. 3. Łatwo zauważyć, że łączna wartość dokonanych płatności stanowi ok. 9% ogólnej wartości projektów objętych umowami o dofinansowanie, pozostała część środków jeszcze nie została przekazana, co jest zjawiskiem bardzo niepokojącym, zarówno z punktu widzenia interesów beneficjentów, jak i całej gospodarki narodowej.

Na podstawie przeprowadzonej analizy wykorzystania funduszy unijnych można wyciągnąć następujące wnioski:

- Rośnie zainteresowanie potencjalnych beneficjentów wnioskami o dofinansowanie z UE; znaczące przyspieszenie procesu ubiegania się o fundusze unijne i ich kontraktacji miało miejsce w latach 2005 i 2006.

Tabela 3. Łączna wartość inwestycji ochrony środowiska w latach 2004-2006 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wartość projektów objętych umowami o dofinansowaniu	Wartość płatności dokonanych
Działanie 2.4 w SPO „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”	72 773,636	683,576
Fundusz Spójności	3 076 368,260	272 005,070
Razem	3 149 141,896	272 688,646

* Całkowita kwota dofinansowania środowiska z Funduszu Spójności w tym okresie to 1 976 781,143 tys. zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [<http://www.funduszspospoinosci.gov.pl/Projekty?Projekty+Funduszu+Spójności/>; *Informacja miesięczna...* 2006].

• Następuje stopniowe zwiększanie kwot zakontraktowanych, niemniej jednak proces kontraktowania w sektorze środowiska powinien znacznie przyspieszyć.

• Wzrastają kwoty wydatków, i to w równym tempie od kilku kwartałów, większy wzrost jest uwarunkowany wzrostem wartości zawartych kontraktów.

• Wzrastają wartości płatności, ale nierównomiernie.

• Tylko niektóre działania wciąż wymagają szczegółowego monitorowania wspartego działaniami o charakterze promocyjnym i informacyjnym, skierowanymi do poszczególnych grup potencjalnych beneficjentów.

• Szczególną uwagę należy zwrócić na poprawę i przyspieszenie procesu potwierdzania wniosków, który wynosi średnio 2-3 miesiące, warunkującego szybsze rozpoczynanie realizacji projektów i, co za tym idzie, realizację płatności.

• Należy zwiększyć tempo przekazywania środków unijnych, aby można było w terminie zrealizować inwestycje i by nie dopuścić do ich utraty.

• Potrzebne są regularne spotkania komisji oceniających projekty, by skrócić czas między weryfikacją wniosku a jego wyborem, a następnie podpisaniem umowy o współfinansowanie.

• W przeciwieństwie do weryfikacji wniosków i ich kontraktacji, występował niewielki postęp we wdrażaniu pomocy strukturalnej, co wynikało ze zbyt skomplikowanego i dlatego niezbyt wydajnego systemu finansowania krajowego.

Podobne zagadnienia i problemy związane z korzystaniem z funduszy unijnych dotyczą nie tylko sfery ochrony środowiska. Z tego względu, aby usprawnić korzystanie z pomocy unijnej oraz osiągnąć cele unijnej polityki spójności, polityki regionalnej i założenia zmodyfikowanej Strategii Lizbońskiej, podjęto określone działania i opracowano określone dokumenty. Jeden z takich dokumentów to „Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007-2013” [2006] wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

3. Inwestycje proekologiczne w „Narodowych strategicznych ramach odniesienia 2007-2013”

Celem strategicznym NSRO „jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju” [*Narodowe strategiczne...* 2006, s. 67 i nast.].

Promowanie ścieżki zrównoważonego rozwoju oraz wzmacnianie konkurencyjności gospodarki wymagają znacznych nakładów zarówno pracy, jak i środków, które powinny być skoncentrowane m.in. na infrastrukturze ochrony środowiska. Rozwój i modernizacja tej infrastruktury wywierają wpływ na wzmocnienie potencjału inwestycyjnego w ośrodkach miejskich, ale też w dużym stopniu oddziałują na polepszenie jakości życia i powodzenie procesów restrukturyzacyjnych na obszarach wiejskich i przemysłowych. Z tego względu budowa i modernizacja infrastruktury proekologicznej mają podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów, przeciwdziałają ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel skierowany przez NSRO na obszar infrastruktury ochrony środowiska będzie osiągany poprzez:

- zapewnienie odpowiedniego wyposażenia infrastrukturalnego (określonego w dyrektywach UE) miast i miejscowości,
- wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych i paliw alternatywnych,
- rozbudowę systemu transportu gazu i ropy naftowej celem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego,
- zmniejszenie różnicowań przestrzennych w wyposażeniu w infrastrukturę ochrony środowiska,
- rozbudowę infrastruktury minimalizującej gospodarcze i ekologiczne skutki katastrof naturalnych.

NSRO będą wdrażane za pomocą programów operacyjnych (PO), zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz regionalnych programów operacyjnych (RPO), zarządzanych przez samorządy poszczególnych województw. W ramach RPO wsparciem zostaną objęte m.in. środowisko oraz zwalczanie zagrożeń przyrodniczych i technologicznych. Jednak ze względu na to, iż inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska będą w ramach tego programu konkurować z innymi ważnymi zagadnieniami, mogłyby być w niedostatecznym stopniu wspierane, dlatego sformułowano odrębny program operacyjny „Infrastruktura i środowisko”.

Celem PO „Infrastruktura i środowisko” jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, w tym transportowej, środowiskowej, energetycznej, kultury i zdrowia, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów.

W celu zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego, oszczędnego i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych realizowane będą przedsięwzięcia w zakresie zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń oraz redukcji zanieczyszczeń dostających się do środowiska. Jednocześnie w ramach tego programu wsparcie mogą otrzymać działania z zakresu ochrony powietrza, gospodarki odpadami oraz przyczyniające się do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, w tym na terenach przemysłowych i powojkowych. Ponadto środki zostaną skierowane na zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw w warunkach jednolitego rynku europejskiego drogą wspierania przedsiębiorstw zobligowanych do dostosowania swojej infrastruktury do wymagań ochrony środowiska oraz na zahamowanie strat różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach jej organizacji, a także na rozwój i wzmacnianie systemu obszarów chronionych, w tym sieci ekologicznej Natura 2000, oraz podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W ramach tego programu mają być realizowane przedsięwzięcia w zakresie rozwoju technologii wykorzystujących odnawialne i alternatywne źródła energii, zwiększenia stopnia wykorzystania energii pierwotnej i obniżenia energochłonności gospodarki oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania elektroenergetyki i górnictwa węgla na środowisko. Wsparcie zostanie przeznaczone na poprawę bezpieczeństwa energetycznego poprzez rozwój infrastruktury rynków i bezpieczeństwa dostaw paliwa i energii elektrycznej, zmniejszanie energochłonności mieszkalnictwa oraz termomodernizację.

Przewidywana łączna wielkość środków finansowych na realizację NSRO to ok. 85,6 mld euro, w tym 16,3 mld euro ma stanowić wkład prywatny, 69,3 mld euro zaś – wkład publiczny. We wkładzie publicznym 59,5 mld euro ma pochodzić ze środków unijnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności), a ok. 9,7 mld euro ma stanowić publiczny wkład krajowy.

Szczegółowy podział funduszy unijnych w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych kształtuje się następująco:

- 16 regionalnych programów operacyjnych – 26,8% ogółu środków (ok. 15,9 mld euro),
- PO „Rozwój Polski Wschodniej” – 3,6% ogółu środków (ok. 2,2 mld euro),
- programy operacyjne europejskiej współpracy terytorialnej – 1% ogółu środków (ok. 0,6 mld euro),
- PO „Infrastruktura i środowisko” – 35,7% ogółu środków (ok. 21,3 mld euro, w tym ok. 19 mld euro z Funduszu Spójności i ok. 2,3 mld euro z EFRR),
- PO „Konkurencyjna gospodarka” – 11,7% ogółu środków (7 mld euro),
- PO „Kapitał ludzki” – 13,7% ogółu środków (8,1 mld euro),
- PO „Pomoc techniczna” – 0,4% ogółu środków (0,2 mld euro).

Pozostałe środki finansowe z funduszy unijnych mają być przeznaczone na utworzenie trzech rezerw na poziomie NSRO.

Z przedstawionych danych widać, że ochrona środowiska zyskała wysoką rangę wśród innych zagadnień, gdyż w NSRO przewidziano na nią największe (kwotowo i procentowo) środki finansowe. Potwierdza to również udział łącznej kwoty środków publicznych (25 029,6 mld euro) i prywatnych (8760,4 mld euro) PO „Infrastruktura i środowisko” w ogólnej kwocie środków przewidywanych na finansowanie NSRO (108 292,1 mld euro), który wynosi ponad 31% [*Narodowe strategiczne... 2006*, s. 103-107]. Takie plany finansowania ochrony środowiska mogą tylko cieszyć, należy zatem podjąć określone działania i czekać na ich realizację.

4. Zakończenie

Podsumowując, można powiedzieć, że polscy beneficjenci funduszy unijnych „przekonali się” do nich, o czym świadczy wzrost zainteresowania tymi funduszami i rosnąca wartość zawieranych kontraktów. Wiele do życzenia pozostawia jeszcze proces i tempo przekazywania środków pieniężnych z funduszy do beneficjentów. Z tego też względu podjęto określone działania mające usprawnić te procesy tak, aby było możliwe wykorzystanie środków, jakie UE postawiła Polsce do dyspozycji, oraz osiągnięcie celów polityki gospodarczej, regionalnej i polityki spójności. Istotną rolę wśród podjętych działań ma opracowanie NSRO. W celu zapewnienia ich realizacji oraz koordynacji pomiędzy polityką UE a różnymi sferami polityki krajowej i regionalnej ma zostać opracowany odpowiedni mechanizm koordynacji (w formie zespołu międzyresortowego lub w ramach prac rządu). Operacyjna koordynacja będzie się odbywała poprzez procedurę wymiany informacji i uzgodnień między właściwymi, wyznaczonymi instytucjami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych programów operacyjnych a właściwymi organami unijnymi. Dodatkowym organem nadzorującym wykorzystywanie funduszy unijnych ma być nowa ustanowiona instytucja audytowa, która ma pełnić funkcję systemową w odniesieniu do wszystkich programów operacyjnych. Wymienione działania powinny przyczynić się do lepszego wykorzystywania funduszy unijnych.

Literatura

- Informacja miesięczna nt. stanu realizacji Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw lata 2004-2006* (stan na 30.04.2006), Warszawa 2006.
- Informacja o realizacji Funduszu Spójności w III kwartale 2005 r.* (stan na 30.09.2005), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2005.
- Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007-2013. Wstępny Projekt*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, luty 2006.

Stan wdrażania „Zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego (na dzień 31.03.2006 r.), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego, Warszawa, kwiecień 2006.

<http://www.funduszsposojnosci.gov.pl/Projekty?Projekty+Funduszu+Spójności/>.

USING EUROPEAN UNION FUNDS FOR INVESTMENTS IN THE ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE PERIOD OF 2004-2006 IN THE LIGHT OF THE REALIZATION OF THE COHESION POLICY

Summary

The first period is passing, to which it has been planned using European Union funds. There already exist reliable sets of data and the information enabling to determine, what for and on what level these funds have been used. Using union funds for the environmental protection is one of more important problems. On that account in the article are presented:

- conclusions from current using European Union funds for investments in the environmental protection,
- the place and the role of environmental investments in the realization of the European cohesion policy in the light of the document National Strategic Frames of References.